

בס"ד כג' טבת ה'תשע"ג
הדלקת נרות - 16:30
צאת השבת - 17:22
רבנו תם - 17:53

שנה שלוש עשרה - עלון מס' 653
@ השבת מברכין. ר"ח שבט יחול בע"ה ביום שבת. יחדשהו הקב"ה לטובה ולברכה, לששון ולשמחה לגשמים בעיתם, לבשורות טובות ישועות ונחמות, לפרנסה טובה ואושר, בריאות איתנה לנו ולכל ישראל.

אברהם יגל

לע"נ בבאי מוסאי בן אברהם ז"ל
לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל.

כפטידין: "דברי ודמיון"
(ירמיה א')

פרשת שלח

בדוק ומנוסה - סגולה גדולה
להשתתף בסעודה הרביעית
בבית הכנסת "אוהל-מועד"

מטעניי הפרשה:
← שיעבוד מצרים וגזרות פרעה.
← הולדת משה ולקחתו לבית פרעה.
← משה במדיין.
← ה' מתגלה למשה בסנה.
← משה נשלח למצרים למסור את דבר ה' אל פרעה להוציא את בני ישראל ממצרים.
"דן ונתפתי גֵד ואשר" (א' ד')
לכאורה היה לו לכתוב נפתלי בלא וא"ו כמו שאמר קודם לכן ראובן שמעון לוי ויהודה, ונראה לתרץ, לפי שדן ונפתלי היו מאם אחת, וגד ואשר היו מאם אחרת לכן חילקם לשניים בתוספת וא"ו. אבל ראובן שמעון וכו' כולם בני לאה לכן כתב וא"ו רק בשם האחרון (דרך ישרה).
"והנרא איתו כי טוב הוא והתפנהו" (ב' ב')
הקשה רבי בנציון הכהן זצ"ל מדוע יוכבד הצפניה את משה? כיוון שראתה אותו כי טוב הוא. ואם לא היה נראה התינוק טוב לא הייתה מצפינתו! ונראה לומר לפי מה שאמר חז"ל: **כי טוב הוא** - כשנולד נמלא כל הבית אור. אור נקרא טוב שנאמר: "וירא אלוקים את האור כי טוב". אם כן זה דבר תמוה שעשוי להתפרסם בין הבריות. לכן הוצרכה להצפינו בחדרי חדרים. אבל בלא זה, אין צורך להצפינו כי אין לו קול שעשוי להתפרסם.
"ויפן כה וכה" (ב' י"ב)
פירש רש"י: ואם יתגיר אחד מזרעו. ואפשר שראה גם כן באבותיו אם יש לו אב צדיק שינצל בזכותו. זהו שאמר: **כה וכה** - תרתי, למעלה ולמטה באבותיו וזרעו. והנה הגאון החיד"א בספרו "דבש לפי" כתב כי המצרי היה גלגול של תרח, וכן יתרו וכן קרח - שכולם גלגול של קין. ונראה לרמז בפסוק: כי שבעתיים יקם קין. יקם - ר"ת: יתרו, קרח, מצרי והוא פלא.
"וימת מלך מצרים" (כג, ב)
רשי במקום כותב שינטרע' ומצורע חשיב כמת. ומנין הדיוק הזה שמא ימותי ממש? אומר בעל הפנינים יקרים מובא בזהר הקדוש על הפסוק ויקרבו ימי דוד למותי ולמה לא נאמר מלך? משום שאין שלטון ביום המוות. לכן שנאמר כאן וימת' בא הדרש שנטרע. (ב. בר דין הי"ו)
"והתראהו והנה זער בכה... והאמר מילדי העברים זה"
היא ראתה אותו בוכה, אבל לא שמעה אותו, לפיכך אמרה: אין זאת אלא מילדי העברים הוא זה, יהודי מסוגל לבכות חרש ללא השמעת קול... (ר' בונם זצ"ל מאוטבובצק)

פנת הנבים והפתגמים
קצר המצע מהשתרע =
מקום המשקב קצר מדי, ואין אפשרות להשתרע עליו. מצע = דבר שפורשים ומציעים על המטה [מזרן, שמיכה או פרו]. (אין מספיק זמן להרחיב בנושא).
דוגמה: המרצה צין פי הנושא רחב יותר מדי, ולכן ידלג על פרטים חסרי-ערך, פי קצר המצע מהשתרע.
מקור: פי-קצר המצע מהשתרע, והמסכה צרה כהתפנס [ישעיהו כח כ].

העלון טעון גניזה במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן. **הסירו מכשול מדרך עמי!** אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה.

חודש שבט - ספר התודעה

חודש שבט הוא האחד-עשר במניין החודשים שמתחיל מניסן. ואילו בספירה הרגילה, כשאנו מונים שנים וחודשים בתוך השנה - הרי הוא חמישי לתשרי, שבו מתחילה השנה. ובמקרא הוא נקרא תמיד החודש האחד-עשר, ככתוב: "ויהי בארבעים שנה בעשתי-עשר חודש" (דברים א). מקור השם בבלי - "סבטון" מלשון "מכה", על שם הרוחות הנושבות בו. יש הטוענים כי שם החודש הוא מלשון "ענף זמורה", המסמל את פריחת האילנות בחודש הזה. מזלו של החודש הוא דלי - סמל לבורות המים המלאים והדליים שבהם היו שואבים את המים, כדי להשקות את העצים ואת הנטיעות.

ימי השובבים

מה הם ימי השובבים ובמה צריכים להתחזק בימים אלו? ימי השובבים אלו הם הימים שבין פרשת שמות לפרשת משפטים: שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו, משפטים, ובשנה מעוברת נוספות עוד שתי שבתות של פרשיות: תרומה ותצווה.

ימים אלו מסוגלים לחזרה בתשובה וכפרת עוונות. חסידי ואנשי מעשה נוהגים להתענות בהם בימי שני וחמישי ולהתחזק במעשים ובהנהגות טובות.

"בניד כשתילי זתים" - חינוך

האם נכון לשתף ילדים בתפילות מיוחדות על הגשם ועל יתר צרות הציבור? לכאורה, התשובה פשוטה: מדוע לא? מדוע לא לערב אותם בענייני הציבור? מדוע לא לחנך אותם לשפוך את שיחם בפני ה'? מדוע לא לחנך אותם שהכתובת היא ריבוננו של עולם? אם כן, מה המקום להתלבטות בנושא זה?

ההתלבטות היא האם לחשוף את הילדים לצרות הקיימות? אין תפילה אלא מעומק דליבא, אין תפילה אלא אם כן חשים באמת את הצורך להתפלל. על מנת שהתפילה לא תהיה כ"משאוי" צריך המתפלל לחוש חסרון גדול שאותו הוא מבקש בתפילתו שהי ימלא. אין כל טעם לבקש מילדים להתפלל אם אינם יודעים למה ומדוע. לכן, לפני התפילה צריך להסביר לילדים את עומק הצרה ואת גודלה, המביאים אותנו לקבוע תפילה מיוחדת, על מנת לפתוח את דלתות השמים הנעולות. וכאן מקום ההתלבטות: מחד - יפה מאוד לחנך את הילדים להתפלל. נפשו של הילד היא רכה, וכל חוויה שהוא חווה חוררתת קו בנפשו. ככל שהחוויה סוערת או מרגשת יותר, כך החריטה עמוקה יותר.

פסוקי תורה

נפתח ביבנה מנין חדש. תפילות ערבית בבית הכנסת "בוכריס" בשעה 19:45 הציבור מוזמן

שיעור התורה הגדול בתבל

ארגון "אברהם יגל" משרד בלויין בכל מוצאי שבת את שיעורו של מרן הרב"ג עובדיה יוסף שליט"א בבית הכנסת "אוהל מועד" בשעה 20:30 השיעור יוקרן על גבי מסך ענק בע"ה תתקיים גם סעודה רביעית, בחסות "בית הלחם" בהנהלת אבי מוסאי.

ברכה והצלחה ופרנסה טובה

לאברהם ואילנית דידי הי"ו שתרמו לסעודה הרביעית בלויין. זכות השיעור של מרן עובדיה יוסף שליט"א לרפואתם והצלחתם ולכל ילדיהם. יתמלאו כל משאלות ליבם לטובה, זכות המצוה תגן עליהם שיתברכו בכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות. ולהבדיל לע"נ שמואל דויד בן יוסף ז"ל

רפואה שלימה

למישה מוסאי בן זליכה הי"ו הקב"ה ישלח מזור ומרפא לרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. שיחזור לאיתנו ויזכה לשנים רבות טובות ונעימות עם רעייתו מרגלית בת שמחה מנב"ת.

מרכה והצלחה ליוצאיו

אלי ועדנה דידי הי"ו על כל הסיוע לזיכוי הרבים. שיוזכו לפרנסה טובה, ברכה והצלחה בכל משלח ידיהם. שיתגשמו כל משאלות ליבם לטובה, וירונו נחת מיוצאי חלציהם. ורפואה שלימה לילדיהם ולשי-מנשה בן עדנה

רפואה שלימה

להי"ם באב"ן בן מאלק הי"ו הקב"ה ישלח מזור ומרפא לרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. שיחזור לאיתנו ויזכה לשנים רבות טובות ונעימות הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו

מרכה ואילנות אפסיים

לרחמים (רמל) והודיה לארי הי"ו להולדת הבת מנב"ת. יהי רצון שתגדל כאמותינו הקדושות שרה רבקה רחל ולאח. שתצליח בכל דרכיה ותזכו בחופתה, וברכה והצלחה לצ"ן ישרה לארי הי"ו למישה ואסתר לב-טוב הי"ו שירונו נחת ושלווה מיוצאי חלציהם.

רפואה שלימה

למאיר ועדנה בן רינה הי"ו הקב"ה ישלח מזור ומרפא לרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. שיחזור לאיתנו ויזכה לשנים רבות טובות ונעימות הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו

בריאות והחלמה איתנה:

ציון נאמן בן מרים הי"ו משה נאמן בן מרים הי"ו משה מוסאי בן זליכה הי"ו מרדכי יעקובי בן צימורה הי"ו אברהם נאמן בן מרים הי"ו ישראל פרג'י רפאל בן מרים הי"ו יוסף חיים גאלי בן ג'מו הי"ו נהוראי חנניה בן דינה הי"ו חיים נאמן בן מאלק הי"ו לכל חולי ופצועי צה"ל ועם ישראל.

לע"נ הכשר והענו

שלום עובדיה בן כמיסה ז"ל נפטר כג' טבת תש"ס. השבת פקידת שנתו.

לע"נ החסיד והצנוע

שמואל דידי בן יוסף ושרה ז"ל ביום שישי כט' טבת פקידת שנתו. 08:00 - עליה לבית העלמין.

רפואה שלימה והחלמה

אליהו ביטון בן רחל הי"ו הקב"ה ישלח מזור ומרפא לרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. שיחזור לאיתנו ויזכה לשנים רבות טובות ונעימות.

לע"נ החסיד והצנוע

צדוק ושדי בן סעדיה ז"ל שנפטר יב' טבת תשע"ג שימליץ טוב בעד משפחתו

לע"נ הישר והענו

ליאור ביטון בן דינה ז"ל ואליהו שיחיה בשבת זו כג' בטבת פקידת שנתו.

תפילות ערבית

בבית הכנסת האשכנזי ברח' הדרור בשעה 19:00 ולאחר מכן שיעור בדף היומי

שבת שלום ומבורך

לעילוי נשמת:

דוד יעקובי בן נאזי ומשיח ז"ל סולטנה באבאי בת שמחה ז"ל שרה אליאס בת מרגלית ז"ל ענת ג'רפי ז"ל בת יהודית שתחיה ג'והר קמרי בת טאוס ויצחק ז"ל שהי דוידזדה בת פרי ז"ל נורית דוידזדה בת שהי ז"ל

כלאפו (פאפו) חסן בן אליהו וכריה ז"ל עזרא נסימי בן פרי ויצחק ז"ל יצחק בנאי בן לאה ז"ל רחמים (בבאי) יצחק-פור בן מרים ז"ל משאלה (במון) גולגוליאן בן חתון ז"ל שמעון שלומי ז"ל בן מרים שתחיה אליעזר ביטון בן רחל ז"ל

לע"נ מרדכי לארי ז"ל בן שלמה ושרה הי"ו נלב"ע י"ד טבת תשנ"א ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ בבאי מוסאי בן אברהם וזליכה ז"ל נלב"ע ערב שבת קודש פרשת יתרו כ' שבט תשנ"ו ת.נ.צ.ב.ה.

”אל תקרי הליכות אלא הלכות”

ואלה עימות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו: פירש בעל הטורים לא שינו את שמם ובשביל כך נגאלו.

שאלה: על פי מה מחליטים ההורים לקרוא שמות לילדיהם?

תשובה: בשו”ת דברי יציב ליקוטים והשמטות (סימן קב) כתב, הגה”ק משינאווא זי”ע אמר בשם הרה”ק שר שלום מבעלזא זי”ע שמן השמים מודיעין לאבי הבן את שמו אשר יקרא אותו, ושטוב לאריכות ימים ליתן שם מהמשפחה, ונדפס כעת גם בדברי יחזקאל החדש [מכתב ח]. וכשבקשו מאתו לומר מה שם יקרא לא רצה לומר, בלתי אם היה ח”ו איזה סיבות מקדם.

לסיכום: מן השמים מודיעין לאבי הבן איך יקרא שמות לבניו. ולכן אין לאדם אחר להתערב בנושא זה. אבל פעמים שאפשר לכונן את ההורים לשם הרצוי.

שאלה: מה הטעם נותנין שם לבן בשעת המילה, ולבת בשבת בעליה לתורה?

תשובה: כתב בשו”ת דברי יציב ליקוטים והשמטות סימן קב ד”ה ולדעתי טעם המנהג שנותנין השם בשעת המילה, דאז כשהאב מקיים המצוה הקדושה וכאילו הקריב קרבן, דכל העם שהולכים לבית מילה הם כמקבלים פני השכינה הבאה להופיע מאורה על כל המטפלים במצוה ההיא ויש להם תוספת נשמה גי”כ לכן אמרו שיו”ט שלהם הוא וכו’ עיי”ש, ולזה מוכשר האב אז ביותר להשפעת הקדושה עליו להבין ולידע איזה שם ליתן להתינוק. ובנקבה נותנין בשבת קודש בשעת עלייתו לתורה, שאז נתעלה ביותר בשבת קודש יומא דנשמתא להמשיך השם השייך לשורש הנשמה.

שאלה: האם רצוי ליתן שם לבת ביום חול?

תשובה: כתב בשו”ת שיח יצחק (סימן תמא) עיי”ש שיח שרפי קודש [חייג סי’ רפ”ג] וז”ל, שאדמ”י הגה”ק בעל שו”ת אבני נזר ז”ל, אמר לאחד שרצה ליתן שם לבתו הילדה בימי חול, אמר שמי שלא ידע טעם וסוד של שבת ולא ידע טעם וסוד של נתינת השם, האיש ההוא נותן גם בימי החול, ומאוד היה מקפיד על זה, עכ”ל עיי”ש.

לסיכום: כדאי מאוד ליתן שם לבת בעליה לתורה דוקא בשבת ולא ביום חול.

שאלה: מה הטעם שמות התנאים והאמוראים בגמרא אינם כשמות אבותינו הקדושים?

תשובה: ראה בשו”ת משנה הלכות (חלק ט סימן שח) שכתב כמעט לא מצינו בזמן התנאים תנא בשם אברהם ושם משה לא נמצא בכל השי”ס לא בתנאים ולא באמוראים רק פעמים נזכר השם משה בר עצרי שהי’ אביו של רב הונא עיין ב”ב ובגמ’ ערכין והיו רוב מהשמות שלא נמצאו בתורה אביי ורבא רב הונא רב חסדא רב נחמן רב פפא רב פפי וכיוצא ובדורות אחרונים בתוס’ רבינו פטר שניאור סעדי חסדאי ועוד גם מנשים באהל תבורך היו שמותיהם לועזיות והיו צדיקים וצדקניות והמפורסם אין צריך ראייה. עיי”ש. ותירצו שבאמת היו תנאים עם שמות כאלה אבל הגמרא הביאה רק תנאים שיכלו להחיות מתים וכאלה עם שמות כאברהם וכו’ לא היו. וכתב בפתחי תשובה יורה דעה (סימן רסה ס”ק ו) ועיין בשו”ת תשובה מאהבה (ח”א סימן ל”ה) שאין להקפיד מלקרות שמות כשמות שהיה קודם אברהם אבינו עיי”ה דלא כהמב”ש (ח”א סי’ רע”ו) שכתב דאין ראוי לקרוא בשם אדם או נח או שם ועבר דאין להעלות שם אלא מאברהם ואילך עיי”ש דאין לחוש לזה שהרי מצינו רבי בנימין בר יפת ועקיבא בן מהללאל וראובן קרא לבנו בכורו חנוך וכ”כ בספר ברכי יוסף עיין שם. ובשו”ת דברי יציב (ליקוטים והשמטות סימן קב) כתב וכאב לבי גם על שחדשים מקרוב באו גם במדינה הזאת שנותנים שמות חדשים אשר לא שערס אבותינו הקדושים.

נכתב עיי”ר עוזי נסימי הי”ו

ניתן לשאול שאלות בהלכה בכולל ”תפארת רחמים” או בטלפון 050-7529102 בין השעות 9:30 - 17:00

הוקדש לעילוי נשמת הצנוע והישר
עזרא נסימי בן פרי ויצחק ז”ל

”מכל מלמד” השכלתי...”

השם משה - מה פירושו? ומדוע הסכימה התורה לשם שניתן ע”י בת פרעה?

”וינגדל הלד, ותבאחו לבת-פרעה, ונהי-לה, לבן; ותקרא שמו, משה, ותאמר, כי מן-המים משיתיהו”.

א. לדעת יוסף בן מתתיהו מקורו של השם בלשון המצרית (קופטית) ופירושו: מו=מים, שה=ניצל. ב. לדעת החוקרים, פירוש השם ”משה” = **להיוולד**. והמילה ”משה” הינה חלק מן המילה המורחבת: תודמסו. **תוד** = נולד, **מסו** = ילד. לפי רבי מאיר אימו יוכבד קראה לו: ”טוב”.

וביקרא רבא פ”א, ג: ”עשרה שמות נקראו למשה: **ירד, חבר, יקותיאל, אביגדור, אבי-סוכו, אבי-זנוח, טוביה, שמעיה, לוי, משה** = הרי עשרה” (מדוע לא מוזכר כאן השם טוב. לפי רבי מאיר: צריך עיון!).

השם שהתורה מזכירה הוא השם שנתנה לו בת פרעה, בתיח. מדוע? במה זכתה? לפי המקורות:

א. הגמרא בבבלי, מגילה יג. ”ואלה בני בתיח בת פרעה אשר לקח מרד. אמאי קרי לה יהדיה - על שום שכפרה בעבודה זרה, דכתיב: (שמות ב’) ”ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור”י. ואמר רבי יוחנן: שירדה לרחוץ מגילולי בית אביה. ילדה? והא רבויי רביתיה! - לומר לך שכל המגדל יתום ויתומה בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו. **ירד** - זה משה, ולמה נקרא שמו ירד - שירד להם לישראל מן בימיו. **אביגדור** - שגדר פרוצותיהן של ישראל, **חבר** - שחיבר את ישראל לאביהן שבשמים. **סוכו** - שנעשה להם לישראל כסוכה. **יקותיאל** - שקווי ישראל לאל בימיו. **זנוח** - שהזניח עוונותיהן של ישראל. **אבי אבי אבי** - אב בתורה, **אב** בחכמה, **אב** בבניאות. ואלה בני בתיח... אשר לקח מרד, וכי מרד שמו? והלא פלב שמו! - אמר הקדוש ברוך הוא: יבא פלב **שמרד** בעצת מרגלים, וישא את בת פרעה **שמרדה** בגלולי בית אביה.

רפואה אלטרנטיבית

פטל וארטישוק מצויינים להורדת כולסטרול רע
ירידה במשקל והורדת רמות הכולסטרול הרע, אלה הרווחים שתוכלו לקבל אם תקפידו על דיאטה עתירת סיבים. מתברר שהסיבים מועילים מאוד לבריאות הלב, לעיכול, לירידה קלה במשקל ועל פי מחקרים, גם לירידה ברמות הכולסטרול הרע בדם. מזונות אלה מזונות עתירי הסיבים, הם מקבוצות מזון שונות. בכל מקרה כדאי לשלב בין הסוגים השונים לקבלת גם רכיבים תזונתיים נוספים וגם תפריט מאוזן.

פירות הם מקור מעולה לסיבים. תפוח גדול, בננה או אפילו תפוז שלם. גם כוס אחת של תות שדה מכילה את אותה כמות סיבים - 3 גרם של סיבים. אגב, קליפת התפוח מלאה בסיבים, כך שמומלץ מאוד לא לקלף אותה. הפרי העשיר ביותר בסיבים תזונתיים, הוא הפטל שמכיל 8 גרם סיבים בכוס של פרי.

" ואבותינו סיפרו לנו "

הבטחה חגיגית

בעיר מוגילב שעל שפת נהר הדנייפר באוקראינה נחנך מקווה טהרה חדש. יהודי אוקראינה קשי היום היו מאושרים על שזכו להקים מקווה טהרה כשר ומהודר ונערכה סעודה חגיגת גדולה לציון האירוע. בעזרת הנשים השמחה היתה גדולה במיוחד. ברגע מסוים הרבנית ניצבה ליד אשת הקצב שתיהן היו חשוכות ילדים. בהתרוממות הרוח הגדולה אחת הנשים ניגשה אליהן וברכה אותן: "יהי רצון שתזכר שתוכן לפני בטן קרוב!"

הרבנית, שהיתה נרגשת ביותר, פנתה אל אשת הקצב והכריזה באוזני כולם: "אם בעזרת השם ייוולד לי בן ולך בת או להפך, נעשה בנינו שידוך!"

הדברים הגיעו לאוזני רב העיר והוא מחה באוזני אשתו על הכרזתה.

הברכה אכן התקיימה. הרב והרבנית נפקדו בבת והקצב ואשתו בן. אבל יום אחד אירע אסון כאשר בן הקצב הפעוט נסחף במימי הנהר ולא נודעו עקבותיו, וממילא נשכחה אותה הבטחה חגיגית.

כאשר בת הרב הגיעה לפרקה החל אביה לחפש עבורה שידוך הגון. הוא כיתת את רגליו לשיבות רחוקות עד שמצא באחת השיבות בחור עילוי בן רבה של קייב. הרב ממוגילב התרשם ביותר מהבחור והשידוך יצא לפועל.

החתן הזומן להתארח למשך כמה ימים במוגילב אצל חותנו לעתיד. בתחילה היה במצב רוח מרומם. לאחר כמה ימים הבחין בדבר מוזר. מדי יום כאשר עשה את דרכו מבית הכנסת לבית כלתו המיועדת, עמדה אישה מבוגרת אחת בחלון ביתה ועקבה אחריו מבטיה. פעם אחת אף הבחין בכך שהיא מתרגשת ובוכה למראהו.

העניין סקרן אותו עד מאוד והוא החליט לשאול אותה לפשר מבטיה.

האישה הביטה בו במבט נוגה ואמרה: "זה סיפור פרטי שלי שאינו נוגע לך", אמרה בנסותה לשווא להסתיר את דמעותיה.

הבחור החל ללחוץ עליה לספר את סיפורה עד שניאותה. בעת שסיפרה הבחור החוויר ולא ידע את נפשו. לאחר שחזר לבית הרב ניכרה בו מתיחות רבה. הרב ובני ביתו לא הבינו מה פשר השינוי בתחושתו, אבל בין כה וכה הסתיים הביקור והחתן חזר לעירו להשלים את ההכנות לחתונתו.

הגיע מועד החתונה. רבה של מוגילב ורבה של קייב אחזו בחתן והולילוהו לחופה. קהל רב של קרובים, מכרים ואנשים מכל האזור באו להשתתף בחתונה המכובדת של צאצאי שני הרבנים.

רגע לפני עריכת הקידושין ביקש החתן לומר דבר מה להפתעת הקהל.

החתן החל לספר על מפגשו עם האישה הבוכה בחלון ביתה. הוא אמר כי ניגש אליה וגילה כי מדובר באשת הקצב המקומי. היא סיפרה על אותו יום לפני עשרים שנה שבו קיבלה הבטחה מהרבנית בשעת חנוכת המקווה החדש כי ישתדכו אם ייוולדו להן בן ובת. הסתבר שאכן נולדה לרבנית בת ואילו לה נולד בן לאחר שנות עקרות. אבל אז אירע לה אסון. יום אחד עוזרת הבית לקחה את בנה הפעוט בעת שהלכה לכבס בגדים בנהר. היא הניחה את גיגית העץ שבתוכה שכב הפעוט על שפת הנהר ופנתה למלאכתה. כשחזרה נחרדה לראות כי הגיגית ובה התינוק נעלמו ואינם.

כפי הנראה הרוח סחפה אותה במורד הזרם. האסון היה כבד מנשוא. באותו יום קפצה זיקנה על הקצב ואשתו. אשת הקצב סיימה את דבריה במילים: "כאשר אני צופה בך כעת עולה בליבי זכר בני האבוד שלפי הבטחה לפני עשרים שנה היה אמור להיות כאן במקומך", מיררה האישה בכבי לפני החתן.

אנשי העיר הוותיקים הכירו את הסיפור הנוגע ללב והבינו לליבה של אשת הקצב. אולם אז המשיך החתן בדבריו: "שאלתי את האישה אם שמורים אצלה החיתולים שבהם חיתלה את בנה. היא מיהרה להביאם לפני, וכאשר ראיתי

אותם נדהמתי לגמרי". החתן הביט לכל עבר. דממה מוחלטת נפלה בקהל. "אני מצטער שעלי לגלות סוד משפחתי כמוס, אבל איני בנם של הרב והרבנית מקייב! הם היו חשוכי ילדים ואימצו אותי לאחר שמישהו מצא אותי על שפת נהר הדניסטר ליד אחת העיירות היהודיות. לא היו בידי מאמציי שום סימן שיכול להעיד על זהותי, חוץ מדבר אחד - החיתול המיוחד שבו נעטפתי. עכשיו כאשר ראיתי חיתולים כאלה אצל אשת הקצב, זיהיתי מיד שבחיתול כזה בדיוק הייתי עטוף כאשר מצאו אותי. לפתע הבנתי שאני עומד מול אמי האמיתית..."

הוא התבונן בקהל הנדהם וסיים את דבריו: "הייתכן שאכנס לחופה כאשר הוריי מולידי יושבים בביתם כאבלים?"

המוזמנים היו נרעשים. לאחר שהתעשתו החלו ללוות את החתן לבית הוריו, הקצב ורעייתו שהיו מוכנים למה שיארע מבעוד מועד. הרב של מוגילב נפל על צווארי הקצב, ואילו הרבנית שהבטיחה לפני עשרים שנה כי ישתדכו, נפלה על צווארי אשתו. משם צעדו כולם לעבר החופה.

שמחה כמו שהיתה במוגילב באותו לילה לא חוו בני העיר מעודם.

(עודד מזרחי-בשבע)

"וימרו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים וכלל עבודה בשדה" (שמות א-ד)

רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל - ניכר היה בו משחר ילדותו כי לגדולות נוצר. עוד בהיותו ילד רך הפליא את הסובבים אותו בפקחות המופלאה, בשכלו השנון והחריף, בתפיסתו המהירה ובזכרונו האדיר.

היה זה בשבת הגדול, רבי יהונתן עלה על בימת בית הכנסת לדרוש את דרשתו, כמנהגו מדי שנה - והנה אחריו עולה אחד מפשוטי העם. "יסלח נא לי הרב", ביקש אותו אדם, "ברצוני לשאול שאלה".

תמה הקהל, וכי מה יוכל אדם זה לשאול את רבי יהונתן? אך הרב בענותנותו הרבה כיבד את השואל ואמר לו: "בבקשה, שאל! ברצון רב אענה אם רק אוכל!"

והאיש שאל: "היום קראתי, כנהוג, בהגדה של פסח מ'עבדים היינו' ועד למקום שאומרים בשבת הגדול - והנה קשה לי: מדוע מופיעים על המילים 'וימרו את חייהם' טעמי המקרא שהם קדמא ואזלא והלא טעמים אלו הנם טעמי ניגון של שמחה - ומה שמחה יש בכך שהמצרים מררו את חיי אבותינו?"

כיבד רבי יהונתן את שאלתו והשיבו בנחת: "בני, שאלה גדולה שאלתי! אשיב לך על שאלתך": ידוע שהקדוש ברוך הוא הבטיח שבני ישראל יהיו במצרים ארבע מאות שנה ואם כך, מדוע אפוא נמשכה גלותם רק מאתיים ועשר שנה? על ענין זה נאמרו תרוצים רבים ואחד מהם הוא: במשך מאתיים ועשר שנה קבלו בני ישראל את כל מנת הסבל שנגזרה עליהם ושבו לא היה טעם להאריך את גלותם. זוהי אפוא הסיבה להטעמת המלים "וימרו את חייהם" בטעמים המסמנים ניגון של שמחה, שהם "קדמא ואזלא" כי אכן הקושי של השעבוד גרם שמחה לאבותינו, בעטיו התקצרה גלותם במאה ותשעים שנה!!

אך לפי זה - המשיך הרב - נשאלת השאלה: מדוע מופיעים על מלים אלו דוקא הטעמים קדמא ואזלא - והלא יש טעמים אחרים המנוגנים בניגון של שמחה.

אלא שעל כך יש להשיב: אם נחסר מהמספר 400 את שנות הגלות - 210, נקבל את המספר 190 ושתי המלים קדמא ואזלא עולות בגימטריא 190. וזהו פרושם של קדמא ואזלא על המלים "וימרו את חייהם" שקדמו ואזלו - שהקדימו לצאת ממצרים לפני המועד במאה ותשעים שנה, וזוהי הסיבה לשמחה. וזהו אפוא הטעם לכך שמילים אלו הוטעמו

דוקא בטעמים אלו.

כל הנאספים השתוממו לשמע חריפות תשובתו של רבי יהונתן איבשיץ והנאתם גדלה מאוד.

(613 סיפורים על התרי"ג)